

๒๕๓๖ ๒๕๓๗

ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อด้านสุขภาพ กับ
พฤติกรรมการดูแลตนเองของหญิงตั้งครรภ์เบาหวาน

THE RELATIONSHIP BETWEEN HEALTH BELIEF AND
SELF - CARE BEHAVIOR IN DIABETIC PREGNANT WOMEN

อภินันทนาการ
จาก
"นิตยสารวิเทศ" ม.บ.๒๕๓๖
เกศินี ไชนิล
/

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. ๒๕๓๖

๑๗

๐๙๗๔๙

๒๕๓๖

ISBN 974-587-840-5

สงวนลิขสิทธิ์

32469

Copyright by Mahidol University

ชื่อวิทยานิพนธ์   ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อด้านสุขภาพ   กับพฤติกรรมการดูแลตนเอง
 ของหญิงตั้งครรภ์เบาหวาน
 ผู้วิจัย   เกศินี ไบนิล
 ปริญญา   วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (พยาบาลศาสตร์)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

กอบกุล   พันธุ์เจริญวรกุล, วท.บ., M.S., Ph.D.

ยุพิน   จันทรงค์, วท.บ., ค.บ., ค.ม.

พยอม   อยู่สวัสดิ์, วท.บ., วท.ม , Ph.D.

วันที่สำเร็จการศึกษา 21 เมษายน พ.ศ. 2537

บทคัดย่อ

โรคเบาหวานระหว่างตั้งครรภ์เป็นภาวะแทรกซ้อนทางอายุรศาสตร์ที่พบได้บ่อย และสำคัญมากในกลุ่มหญิงตั้งครรภ์ ก่อให้เกิดภาวะแทรกซ้อนทั้งต่อมารดาและทารกในครรภ์ การควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดให้อยู่ในระดับปกติ หรือใกล้เคียงกับระดับปกติจะช่วยลดภาวะแทรกซ้อนต่างๆ ลงได้ ซึ่งการที่จะควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดให้ได้ผลดี หญิงตั้งครรภ์เบาหวานจะต้องมีพฤติกรรมการดูแลตนเองที่ถูกต้องเหมาะสม และการที่จะหาแนวทางในการส่งเสริมการดูแลตนเองให้ได้ผลดีนั้น จำเป็นต้องทราบถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดูแลตนเอง เพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวทางในการส่งเสริมให้หญิงตั้งครรภ์เบาหวาน มีพฤติกรรมการดูแลตนเองที่ถูกต้องเหมาะสม ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อด้านสุขภาพกับพฤติกรรมการดูแลตนเองของหญิงตั้งครรภ์เบาหวาน โดยใช้กรอบแนวคิดของโอ เรมเป็นแนวทางในการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นหญิงตั้งครรภ์เบาหวาน ซึ่งเข้ารับการตรวจรักษาที่แผนกผู้ป่วยในและแผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลศิริราช โรงพยาบาลราชวิถี โรงพยาบาลรามธิบดี โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า และโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ จำนวน 80 ราย ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์พฤติกรรมการดูแลตนเอง แบบสอบถามความเชื่อด้านสุขภาพ และนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของตัวแปร โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ เพียร์สัน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ และเลือกตัวทำนายที่ดีที่สุด โดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ความเชื่อด้านสุขภาพ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการดูแลตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($r=.5540$)
2. ระดับการศึกษา และรายได้ของครอบครัว มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการดูแลตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .001 และ .01 ($r=.5929$ และ $.3338$ ตามลำดับ)
3. ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนพบว่า ระดับการศึกษา และความเชื่อด้านสุขภาพ เป็นกลุ่มตัวทำนายที่ดีที่สุด สามารถร่วมทำนายพฤติกรรมการดูแลตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยสามารถอธิบายความผันแปรได้ร้อยละ 54.88 และมีสมการทำนายในรูปคะแนนดิบ ดังนี้

$$\hat{Y} \text{ (SCB)} = 16.6799 + 1.4674 \text{ (ED)} + .8157 \text{ (HB)}$$

จากผลการศึกษาแสดงว่า หญิงตั้งครรภ์เบาหวานที่มีระดับการศึกษาสูงและมีความเชื่อด้านสุขภาพที่ถูกต้อง จะมีพฤติกรรมการดูแลตนเองดี ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะว่า พยาบาลควรตระหนักถึงความสำคัญของการให้ความรู้และข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับโรคเบาหวานขณะตั้งครรภ์ เพื่อส่งเสริมให้หญิงตั้งครรภ์เบาหวานมีความเชื่อด้านสุขภาพที่ถูกต้อง ซึ่งจะส่งผลให้มีพฤติกรรมการดูแลตนเองที่ถูกต้องเหมาะสมต่อไป

Thesis Title The Relationship between Health Belief and Self - Care
Behavior in Diabetic Pregnant Women

Name Kesinee Khainil

Degree Master of Science (Nursing)

Thesis Supervisory Committee

Kobkul Phancharaenworakul , B.Sc , M.S. , Ph.D.

Yupin Chandaragga , B.Sc. , B.Ed. , M.Ed.

Payom Euswas , B.Sc., M.Sc. , Ph.D.

te of Graduation 21 April B.E. 2537 (1994)

Abstract

Diabetes mellitus is one of the important complications of pregnancy that affects the course of pregnancy and fetus . Controlling blood sugar at the normal level is essential in order to prevent the complications during pregnancy. Diabetic pregnant women need to perform good self-care behavior in order to control their blood level. Thus , it is necessary to promote self - care abilities in this group of women

Therefore ,the researcher was interested in studying the relationship between health belief and self - care behavior. Orem's Self-Care Concept was used as a theoretical framework for this study. The sample was composed of 80 diabetic pregnant women , both in - patient and out - patient departments who came to Siriraj hospital , Rajavithi hospital , Ramathibodi hospital, Phramongkutklao hospital and Chulalongkorn hospital . Data were collected by using two sets of questionnaires ; i.e. Self - Care Behavior and Health Belief questionnaires. Statistical techniques were implemented in the

process of data analysis including Pearson's Product Moment Correlation coefficient and the stepwise multiple regression the results of the study were found as the following :

1. There was a significantly positive correlation between health belief and self - care behavior at .001 level (r = .5540)
2. There were significantly positive correlation between educational level , income and self - care behavior at .001 and .01 levels (r = .5929 and .3338 respectively)
3. The results of the stepwise multiple regression analysis showed that 54.88 percent of the variance of self - care behavior was accounted for by two significant predictors .i.e., educational level and health belief. The regression equation in raw score was as follows.

$$\hat{Y} (\text{SCB}) = 16.6799 + 1.4674 (\text{ED}) + .8157 (\text{HB})$$

The results of this study indicated that diabetic pregnant women who had proper health belief had demonstrated good self - care behavior. Thus, the recommendation for nursing practice included that nurses should be aware of the importance of providing knowledge and information to these diabetic pregnant women in order to improve their health belief which, in turn, will promote their self- care behavior.